

**PRED
DEVETIMI
LETI
STR. 4**

**MENI SO
VSI »MLAJŠI«
BILI
STR. 5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 9. februarja 2006 ☀ Leto XVI, št. 6

»Valentinova« obletnica Porabja

NAJTI KLJUČE OD KORENIN

14. februar je takši lepi datum, Valentinovo, den zaljubljenih, den, na steroga se ftički ženijo. Slovenski pregovor tudi pravi, ka je Valentin tisti, ka prinesé ključ od korenin. 1991 je Porabskim Slovencom »prvi pomladin«, kak Valetnini tudi pravijo, nej prineso samo naznanilo sprtoletja, liki njihove novine, njihovo Porabje.

Če smo tak malo nostalgični, te dosta zanimivih spominov vōpride. Sama sam tri lejta prlej, kak so novine »ugledale luč sveta«, kak mlada novinarka Radia Murska Sobota začnola redno odit gledat, ka se kaj godi v Varaši pa v vesnicaj, v šterij živijo Slovenci. In če smo že pri lūbezni in Valentini, ne gledej na razmere, ka so te eške bilé, spomnimo se, tau so bili še časi, ka so soldacke s pūkšami ojdli »stražit« po porabskih vesnicaj, mi je tau moje popotovanje prejk granice iz kedna v keden pomenilo več. Srečanja s preprostimi lidmi, šteri so več žmetnoga kak dobroga v žitki doživeli, pa so vseeno nej zgibili svoje topline, so bila, (pa so eške tudi gnesden) balzam za mojo dūšo.

Samo ka me preveč ne zanesé. Dejmo nazaj k temi. Gda so mladi porabski izobraženci vkūp staupili pa

so ustanovili društvo Lipa, te so se hitro začnile stvari odvijati. Jeseni 1990 je bila ustanovljena Zveza Slovencev na Madžarskem in že te je guč biu, ka trbej napraviti svoje novine. Nekaj kednov je eške minilo, vej pa novine napraviti je nej tak enostavno delo, ka bi tau leko z gnes na vūtro šlo. Trbelo je lidi najti, ka do jih delali, imé vōodebrati, vred vzeti pisarno, pisalne stroje kūpiti, klabajse ošpičiti... pa tudi tiskarno najti. In tak je prišlo že omenjeno Valentinovo. Direktor

soboške firme Solidarnost Aleksander Krpič je prejk granice pripelo prvo številko novin, pri njenom nastajanju pa je pomagalo kar nekaj lidi iz Slovenije tō.

Cajt je ta šeo, domanji sodelavcov je bilou vse več, tehnika je naprej šla, marsikaj se je spremenilo, par mejsecov nazaj je iz štirinajstdnevnik Porabje grato tednik.

15 lejt je nej tak duga doba, da pa če se spomnimo, ka smo v začetki eške probleme s telefonskimi zvezami meli, prejk Budimpešte in Beograda si

več vōr čako na tau, ka si leko s telefonom pauzvo tiskarno v Soboti ali koga drūgoga v Sloveniji. Te smo se eške tak hecali, ka bi kakšoga goloba pismošo mogli vōnavčiti, ka bi lejto od Monoštra do Sobote pa nazaj. Da pa hitro je prišlo do slovenske osamosvojitve, telefonske linije so se zbaukšale, granica se je malo bole odprla, tehnika pa je tak šla naprej, ka gnesden sploj pozabimo, ka smo s telefoni, z elektronsko pošto in vsejmi drūgimi novotarijami staupili v drūgi svejt.

Samo tehnika gor ali doj. Olajša ti delo, samo najbolje pomemben je eške itak človek. In Porabje so novine, ka jih pišejo lidgé za lidi, o tom, kak živejo, kak delajo, kak razmišlajo. Narodnostne novine majo pouleg toga, ka informirajo, ka not pokažejo življenje v porabskih vesnicaj pa v Monoštri, in tudi v drūgi krajaj, gde živijo Slovenci na Madžarskom, pomembno vlogo pri ohranjanju matrne rejči. In zato je dosta vsega v domanjoj rejči napisano, zatou, ka naj bi lūdstvo razmelo. Da pa čisto slovenskoga knjižnoga jezika je nigdar nej uredništvo ta njalo. In prav je tak. Ob oblejtnicaj je nej čas za djoukanje, bole za tau, ka se nazdravi eške na duga lejta, da pa vseeno je kakšo rejč potrebno povedati tudi o tom, ka kljub vsem prizadevanjom, tak šaul, medijov, narodnostnih organizacij, pa eške koga, matrne jezik vse bole mira. Dapa bojmo optimisti. Prajli smo, ka Valentin nosi ključe od korenin. Naj nas obletnica spomni in opomni, ka vsakši pri sebi nekaj več napravi za tau, ka se v Porabji ključi od domanje slovenske rejči čista ne zgibijo.

Silva Eöry

Pomurski turizem

MOJA DEŽELA – LEPA IN GOSTOLJUBNA

Pomurje, nekdanje prepoznavno predvsem po kmetijstvu, postaja v zadnjih letih bolj uspešna slovenska turistična pokrajina. Ocena ni zapisana brez osnove: Marjan Hribar, direktor slovenskega Direktorata za turizem, je na 14. srečanju turističnih delavcev Pomurja v Radencih povedal, da ima v slovenskem turističnem gospodarstvu Pomurje 13-odstotni delež, v letu 2005 pa je ta del Slovenije, ki mu kar številni – sicer že nekoliko utrujeno – pravijo svet ob Muri, obiskalo milijon 450 tisoč obiskovalcev in našli so 950 tisoč nočitev, kar je dobrih 12 odstotkov vseh ustvarjenih turističnih prenočitev v Sloveniji. Po teh in še drugih podatkih je bilo lansko leto uspešno za pomursko turistično gospodarstvo, so ugotavljali v Radencih.

Če bi k podatkom in ocenam postavili še vprašanje, ali so vsi in na vseh področjih zadovoljni, potlej bi v Termah Radenci – nekdanje Zdravilišče Radenci – zvedeli, da pri njih ni (bilo) vse tako, kot bi želeli, oziroma bi si ta kraj s takim slovesom doma in v svetu zaslužil hitrejši razvoj. Šele z lansko naložbo, nekaj čez milijardo tolarjev, so poskušali nadomestiti zamujeno. Uspešnejši so v Termah 3000 v Moravskih Toplicah, kjer zidajo najmodernejši hotel v severovzhodni Sloveniji. Imel bo pet zvezdic, veljal prek štiri milijarde tolarjev, dograjen pa naj bi bil letos.

Pomemben delež v pomurskem turizmu ima tudi Pomurska turistična zveza. Zlasti prek turističnih društev, ki so razporejena po celem Pomurju, in skrbijo, da so kraji kar najlepše urejeni. Zato tudi ocenjevanje krajev in podeljevanje priznanj najzaslužnejšim turističnim delavcem in krajem. Tako je bilo tudi na 14. srečanju v Radencih. Najvišje letno priznanje, kipec škorklje – delo akademskega

kiparja Mirka Bratuše, letošnjega nominiranca za nagrado Prešernovega sklada – za izjemen prispevek k razvoju turizma v Pomurju, so posmrtno podelili Evgenu Kisilaku, ki je večino delovne dobe posvetil Moravskim Toplicam, zdaj Termam 3000. Plaketo

Predsednik Pomurske turistične zveze Štefan Dravec je Hildi Vogrinčič iz Turističnega društva Cankova izročil plaketo Pomurske turistične zveze za lepo urejen kraj. Vzorno skrbijo za spominsko sobo dr. Avgusta Pavla in park, kjer je postavljen kip njihovega rojaku. (Posnetek: Rade Bakračević)

Pomurske turistične zveze je prejela tudi Hilda Vogrinčič iz Turističnega društva Cankova, rojstnega kraja dr. Avgusta Pavla. Na Cankovi zelo vzorno skrbijo za Pavlovo spominsko sobo in tudi za park, kjer je postavljen kip Avgusta Pavla. Hilda Vogrinčič dobro pozna življenje in delo Avgusta Pavla in enako kulturno-zgodovinske znamenitosti Cankove in okolice. Zato je bila odlična vodnica udeležencem lanskega srečanja Porabskih Slovencev, ki imajo že tradicionalno del programa na Goričkem. Posebna priznanja ob obletnici organiziranega turizma v Sloveniji so dobile tri pomurske gostilne s stoletno tradicijo: gostilna

Kuhar-Kosi iz Puconec, gostilna Rajh Bakovci in gostilna Kančal v Lendavi. Priznanje za več kot stoletno tradicijo so dobile tudi Terme Radenci.

Pomurska turistična zveza navezuje stike in razvija sodelovanje s sosednjima Železno in Zalsko županijo. Pripravljajo srečanja,

sodelovanje na različnih sejmih in drugih dogodkih, povezanih s turizmom, kulturo in gostinstvom. V okviru Evropske unije so izpeljali projekt Panonija – turistična destinacija Evrope. Pomemben je tudi internetni portal, kjer je zajetih prek 140 turističnih ponudnikov z obeh strani meje. Sem lahko uvrstimo tudi zloženko Skrite poti Pomurja in Železne županije, ki jo je pripravil Avtobusni promet Murska Sobota oziroma Turistična agencija Klas. Za Pomursko turistično zvezo, kot podarja njen predsednik Štefan Dravec, je zelo pomembno tudi sodelovanje z Zvezo Slovencev v Monoštru.

eR

OBISK DRŽAVNEGA SEKRETARJA ZORKA PELIKANA

1. februarja je državni sekretar Zorko Pelikan, vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, obiskal Monošter, kjer se je sestal s predsednikom Zveze Slovencev na Madžarskem Jožetom Hirnőkom. Pogovora so se s strani urada udeležili sekretar Jure Žmauc, s strani generalnega konzulata v Monoštru generalni konzul Marko Sotlar, s strani Zveze glavna urednica Porabja Marijana Sukič in višja svetovalka za narodnostno šolstvo v Porabju Valerija Perger.

Pogovor v Monoštru (z leve: generalni konzul v Monoštru Marko Sotlar, državni sekretar Zorko Pelikan in sekretar urada Jure Žmauc)

Gospod Zorko Pelikan je uradno od 1. decembra na čelu urada, ki ga je pred leti že vodil, zato dobro pozna probleme Porabskih Slovencev. Kot je sam povedal, je poseben razlog tokratnega obiska prekinjena osma seja madžarsko-slovenske manjšinske komisije. Seja je bila prekinjena lani maja v Budimpešti, zaradi znanih razlogov (odstopa obeh predsednikov), do nadaljevanja se je ni prišlo. Take prekinitve niso običajne in so lahko breme nadaljnjega sodelovanja. Gospod državni sekretar se je pred kratkim sestal z novoimenovanim predsednikom madžarskega dela komisije, državnim sekretarjem kabineta premiera Vilmošem Szabójem. Na pogovorih sta soglašala, da bi do nadaljevanja seje moralo priti še pred parlamentarnimi volitvami na Madžarskem.

Pokrajinska in študijska knjižnica

Murska Sobota

vabi na obisk

POTUJOČE KNJIŽNICE.

Brezplačno vam nudi izposajo knjig zvočnih in videokaset.

Vaš kraj bodo obiskali:

v ponedeljek, 13. in 27. februarja,
v ponedeljek, 13. in 27. marca,
v ponedeljek, 10. aprila
v ponedeljek, 15. in 29. maja in
v ponedeljek, 12. junija

ČAKAJO VAS:

na Gornjem Seniku od 8.30 do 9.30 ure
v Slovenski vesi od 10.00 do 10.30 ure
v Števanovcih od 11.00 do 11.45 ure
v Monoštru pri Slovenskem domu od 12.15 do 13.00 ure.

Cerkveni spomeniki v Prekmurju

GRAD (INDAŠNJA GORNJA LENDAVA/ FELSŐ-LENDVA) - ŽUPNIJSKA CERKEV MARIJE VNEBOVZETE

V zadnjij lejtaj je trno dober skrbnik in plebanuš cerkve pri Gradi (inda Gornjoj Lendavi) Štefan Kúhar, od vsega začetka gori postavljene v diko Marijinoga vnebovzetja, spiso dvej bukli. V prvoj piše o Plečnikovom deli (2002), v drugoj pa na dolgo in na šurko guči o preminočnosti fare (2004),

tü stala bar od 12. veka dale. Mislimo, ka je mogla biti bar tak stara kak kaštel/grad nad njov; o njem pa je oprvin guč 1208. leta, te gda je v njem biu grof Andrej iz Železnoga/Vasvára. Sigurno de zatok blüzi istine, ka je gračka romanska cerkev stala v 13. veki, njeno jedro pa ostaja skrito v zemli,

stau vkraj od cerkve (kak je tou ešče mogoče videti na Ptuij, gde je zvonik prošijske cerkve tüdi nej poleg naslonjeni). Vej je tou velka stvar, če bi prišli do njegve forme.

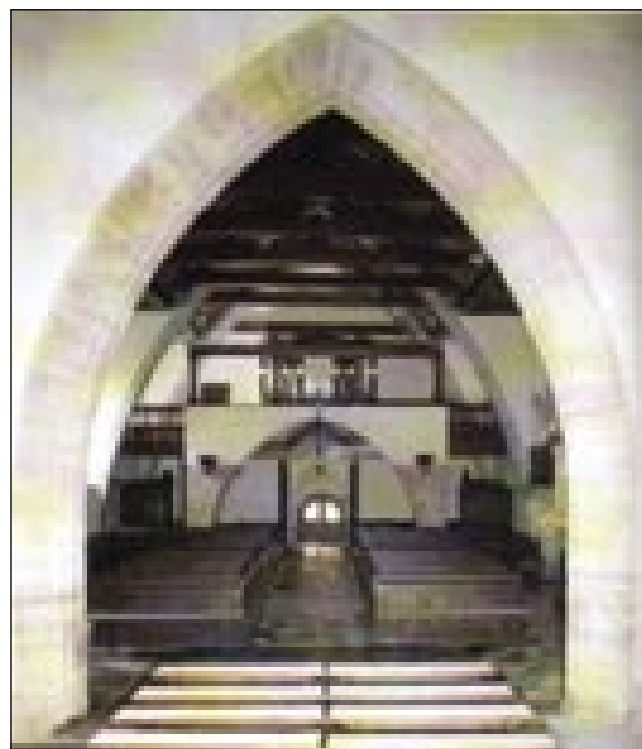
V 14. veki so trno močni Széchyj, grofovsko familija, štera je dala mnogo pomembnij banov, hrvackij ercegov pa vogrskij palatinov (nádor), mogli staro cerkev prezidati. Staro romansko cerkev so po novoj gotskoj modi povekšali ali pa bar malo zdignoli, takše fele pa je mogo biti tüdi prvi gotski prezbiterij, oltarni tau. Je pa istina, ka so brž pred sredinov 15. veka oltarni tau ešče ednok povišali, ga trno lepau napravili z zvezdastim völbom, šteroga poleg drugij vküp drži sklepnik z grbom (címer) erešnje grofovske familije Széchy. S tem je vö dano, ka so oni bili tisti patroni, tou so tüdi ostali do kraja 17. veka, zavolo šterij ma cerkev trno pomembno preminočnost. V Gradi mamog nes edinstveni eksemplar

Gračka (inda gornjelendavska) farna cerkev Marije Vnebovzete z južne strani, 14./15. in 18. stoletje (foto Janez Balažič)

same cerkve, o trno lejpom gotskom krilnom oltari, o gračkim fararaj pa kaplanaj, pa ešče o ništernij kapelaj in cerkvenij znamenitostij v fari. Jako bogata preminočnost te cerkve, njeno umetnostno bogatsvo pa nas ob vsakšom novom obiski zatok itak gene.

Po tom, ka je tü že od pamti veka stala cerkev, nej včeni težko vörvle. Vejmo pa, ka spada gračka med najstarejše, tak imenüvane prafarne cerkvi, štere so na toj zemli prve bile gori postavljene. Gnesden se ne vej kaj dosta od te prve cerkvi, zatok tü nej, ka je nej ostano kakši ekstra pisani vir, arheološkim izkopavanj, s šterimi bi se potrdilo najstarejše zidanje, pa ešče tüdi ne bilou. Tak kak so si že pred nami ništerni pisatelji pomagali z znanimi dogodki iz poznane preminočnosti, tak leko pravimo, ka so tü prvo cerkev znabiti gori postavili kraj 11. veka, čiglij de bliže istini mi-seu, ka je prejdica gnešne

Gračka (inda gornjelendavska) farna cerkev Marije Vnebovzete, pogled iz Plečnikovoga hajova pri glavnomi, Kleinovomi oltari iz 1778, z gračkov milostnov Marijov z detetom na rokaj, iz 1500-1510 (foto Janez Balažič)

Zvezda vgasnila

26. januara cinga telefon pri naši hiši. Gorvzemem pa čüjem: „Školnik je mrau«. Samo te dvej reči sam čüla, dapa tak včasim sam vejdlä, od koga je gunč. Laci Antal je mrau.

Dja sam se tak včila, ka školniki so zvezjde v tistij mestaj, dej živijo. V Slovenski vesi je takša zvezda vgasnila v četrtek, 26. januara.

Školnik je biu za nas. Siguren je biu, dapa pravičen. Na začetki smo se bodjali od njega, da je začno nas včiti. Nej samo dejkile, podje so tö na méri bili, gda nas je on včiu. Gda smo ga bola spoznali, on pa nas, po tistim smo dostakrat lagvi bili, dapa on je nej čemerem biu.

Lejta so šle, mi smo že tö mlajše meli pa naše mlajše je tö on včijo. Te že v Monoštri. Iz školnika je grato naš padaš, naš prijatelj. V Slovenski vesi nej bilau takšoga dogodka, dej bi on nej pomago. Gda je trbelo pri športu pomagati, te tam, gda smo baur vlekli, najnaprej je biu, sto je pomago, gda smo kakšni bal meli, tak smo plesali, ka se je vse prašilo.

Kak lejta tadejo, vsigdar več takšni grobov mamog na cintori, gde počivajo »zvezjde«, ki so na včile. V Slovenski vesi so že pokopani Bela Labricz, Maria Martin pa Laci Antal.

Te zvezjde že v nebesi svejtijo, naša naloga je, ka je ne pozabimo.

Klari Mešič

raščene, stopnjevane cerkvi, gde je hajov nižejš kak sam prezbiterij.

Od 15. veka naprej je v severno steno postavljeni in na novo vösklesani stenski tabernakel, šteri vela za ednoga najjakših, s kovačko umetelno okrašenimi vratcami. Malo kesnej so Széchyj za cerkev darüvali prelejpji gotski krilni oltar (szárnyas oltár); ide za najvejšo umetniško dragocejnost, štero je cerkev premogla do 1941. Tiste prve dneve 2. svetske bojne so jo v težko sprejemljivij prilikaj Vogri spravli v Budapešto. Te oltar je trno velki (leko se ga vidi v Nemzeti Galériji v Budapešti), kaže pa štiri slikana, pa štiri rezbarjena lica (slike: *Jezušovoga obrezovanja, Daruvanja v templji, Pomora betlehemske dece*; reliefi: *Oznanenje, Obiskovanje, Rojstvo Kristušovo in Poklon modrij*). Njegova umetniška moč guči, ka so ga napravili trno dobri nemški meštri, tam med lejtami 1500-1510. Od njega je pri Gradi ostala samo Marija z detetom v rokaj, zlati leseni kip gornjelendavske patrone, šteroga je mešter Johannes Klein iz Rad-

kersburga/Radgone postavog v svoj, 1778. leta vözrezbareni novi grački glavni oltar.

Cerkve so tam okoli 1660. leta po baročno prezidali, pa so napravili nove völbve in hajovi. Stari zvonik, šteri je biu fejst načnjeni, je 1729 zamenjo gnešni zapadni stolp (torony). Zadnje trno važno spremembo je cerkev doživila 1955, gda so stari baročni hajov preoblikovali po načrtaj velkoga slavskoga arhitekta Jožeta Plečnika (1872-1957) in s pomočjov njegovoga vučenika in sodelavca Antona Bitenca. Od te ma grački hajov takši trno zanimivi izgled: z betonskimi, po gotskoj formi vküp spravljenimi lokami, šamotnimi polnilami, pa iz zamisli za glinene »štımance« (iz ilovice v žgani akustični tal), leta 1957, prepravleni stenski lampaši. Poleg vsega povedenoga ma cerkev pa fara ešče vmnogotere dragotine; lepau napravljene vitraže iz 1914, pa kakši starejši kejp, nikak pa ne smejmo pozabiti na stranski oltar *Sv. Družine*, šteroga kra-si odlični kejp istoga imena, delo velkoga slavskoga modernističnoga slikara Staneta Kregara iz leta 1959.

Janez Balažič

OD SLOVENIJE...

Drnovšek ni več član LDS

Predsednik republike Janez Drnovšek je sporočil, da izstopa iz LDS, saj se bo posvetil civilnodružbenemu Gibanju za pravičnost in razvoj. Drnovšek je sicer po izvolitvi za predsednika republike decembra 2002 odstopil z mesta predsednika LDS in zamrznil članstvo v liberalni demokraciji, ki jo je vodil od leta 1992. V LDS Drnovškovo odločitev obžalujejo.

Večina je bila za nove občine

Nekaj več kot 30.000 volivk in volivcev se je na posvetovalnem referendumu v različnih krajih po Sloveniji izreklo o tem, v kakšnih občinah želijo živeti. V skladu s predlogi naj bi vsaka od najmanj 12 morebitnih novih občin imela več kot 2000 prebivalcev, vendar pa manj kot 5000 prebivalcev. Udeležba na referendumu je bila nekaj čez 60 odstotkov. Vlada bo predvidoma februarja pripravila spremembe zakona, s katerim naj bi državni zbor nato ustanovil nove občine. Volivke in volivci so se na posvetovalnem referendumu izrekli za ustanovitev novih občin Apače, Cirkulane, Kostanjevica na Krki, Sveta Trojica v Slovenskih Goricah, Središče ob Dravi, Sveti Tomaž, Makole, Poljčane, Renče-Vogrsko, Straža, Šmarješke Toplice in Mokronog-Trebelno.

Vlada je obiskala Dolenjsko in Belo krajino

Vlada je konec januarja obiskala Dolenjsko in Belo krajino. Premier Janez Janša in ministri so obiskali več dolenjskih in belokranjskih podjetij ter institucij, obisk pa zaključili s srečanjem s tamkajšnjimi župani, gospodarstveniki, poslanci in državnimi svetniki. Janša je ocenil, da Dolenjska in Bela krajina gospodarsko slonita na nekaj uspešnih podjetjih, ki ustvarijo dve tretjini vseh prihodkov regije in zaposlujejo večino prebivalstva. Stopnja brezposelnosti v regiji je po besedah Janše nižja od slovenskega povprečja, vendar so znotraj regije ogromne razlike.

Uspešno sodelovanje Vrtca Murska Sobota z vrtci v Porabju

PRED DEVETIMI LETI

Vrtec Murska Sobota je pred devetimi leti staupo v stike s Slovensko zvezo v Monoštri na idejo Zavoda za šolstvo RS, Območna enota Murska Sobota. Cilj té povezave je bijo,

leko tadale zidamo, se posaba zahvalimo predstojnici Zavoda za šolstvo OE Murska Sobota Ireni Kumer, višji svetovalki za šolstvo Slovencev v Porabji mag. Valeriji Perger

gledališko skupino pa pevski zborček. Brodili smo si, ka de tau nika nauvo porabskim mali mlajšom, če do njim ranč takšni mali mlajši spejvali pa špilali igro v slovenskoj rejči. Zatau smo sprosil kulturni daum v Slovenskoj vesi 31. januara, kam smo vtjüper dali pripelati mlajše z varaškoga pa sakalauvskoga vrtca, dolejnijiseničtje mlajše pa je pripelala sama ves. Sedemdesetpet domanji pa štirtresti mali mlajšov iz Murske Sobote vtjüper, tau je nika posebnoga bilau. Mali gledališčniki so batrivno, za-

spozabimo zavaliti pa čestitati za lejpe pesmice malomi zborčki pa mentorici Majdi Kropec. Vsejm nastopajočim mlajšom pa mentoricama iskreno čestitamo vsi, ki smo leko vidli pa posløjšali njivi pester program.

Kak lepau je biti vtjüper

Po programi smo pod vodstvom vzgojiteljic iz Sobote vsi vtjüper špilali, plesali pa popejvali. Bili so med našimi najmlajšimi, steri so malo djaukali, se malo nazaj vlekli. No, tau sploy nej čüda, vej se

Malčki iz Murske Sobote so zašpilali igro Za ograjo sosedovega vrta

naj vzgojiteljice iz Slovenije direktno pomagajo ohraniti slovensko rejč pri mali mlajšaj v porabski vrtcaj. Pa smo zadobili, ka že deveto leto odijo vzgojiteljice v porabske vrtce, v šaulskom leti vsak-

pa direktori Vrtca Murska Sobota Danieli Kataliniči. Zvöjn nij se štja zahvalimo za tröjde vsejm vzgojiteljicam, Uradi RS za Slovence v zamejstvu in po svetu pa za finančno pomauč pri vrtcaj.

Pevski zborček vodi mentorica Majda Kropec

ši drüdjti tjeđen. Zvöjn toga mlajši s svojimi mamicami vsakšo leto leko dejo v poletni tabor pa likovni tabor v Mursko Soboto, gda se z malimi mlajši špilajo, popejvajo, njim pripovejdajo, ji včijo v slovenskoj rejči pa kažejo poti domanjim vzgojiteljicam, naj one tü vseveč nöjcajo slovensko rejč. Zatau, ka smo leko do toga prišli pa ka tau paut

Prvo srečanje porabski pa soboški malčkov

Na Slovenskoj zvezi smo si gora djali, ka mo zvöjn toga probali štja drüdjte poti iskati, naj se mali mlajši med seov večkrat leko srečajo, se spoznavajo pa probajo komunicirati. Prvi stopaj smo napravili na kulturnom področji. Vrtec v Murski Soboti ma

Na koncu programa so se otroci iz Murske Sobote in Porabja skupaj igrali

gvüšno špilali igro Za ograjo sosedovega vrta, lepau naglas, razmejno gončali, meli lejpo, dobro vözmisleno scejno, ka hvali tak mlajše kak njivo vzgojiteljico Zonik Dragico, stera ji nota vči gledališke igre. Dragica je svojo sposobnost, znanje v špilanju že vöpokazala, gda smo 1983. leta z lutkami začnili špilati na gorejnjosenički šauli pa je ona bila prava rauka mentorice Jožice Roš vcejlak do 1991. leta. Ka sem čütila döjšno, kak brž je klepalo moje srcé, gda sem go za 15 lejt znauvič leko srečala, nikdar ne pozabim. Depa gde so že tista lejpa mlada léta? Vej so pa naši prvi lutkarji že vözraščeni, nisterni že mladistiške gratali. No, zdaj pa staupimo nazaj pa se ne

pa štja domanji vrtci malo srečajo med seov, se ne poznajo preveč. Pa té štja vcuj vcejlak tihinjski mlajši. Ali vekši tau mlajšov je biu v pravoj formi. Radi smo, ka se tak lepau vejo držati pa tak radi majo svoje vzgojiteljice. Mi mo pa na Slovenskoj zvezi z veseldjom pripravlali tak menše kak vekše programe za vse mlajše porabski vrtcov. Kak smo že vöposlali letni program Slovenske zveze vsejm vrtcom, se vej, ka mo naslednji program meli 12. apriliša, gda vse šest vrtcov pa štja male mlajše z dvej šaul damo nota pripelati na lutkovno predstavo, stero de špilalo Lutkovno gledališče Ljubljana v gledališči v Monoštri.

Klara Fodor
sekretarka

MENI SO VSI „MLAJŠI“ BILI!

Samo sedem lejt se je aupro Slovenski kulturni in informativni center, dapa že mam o ednoga delavca, šteri je od 11. februarja penzionist. Ona se zove *Klara Mešič*. Malo sam go spitavo od prejšnji lejt pa od tauga, ka de potejn delala, če že nede v službo ojdla.

• *11. februara te v penzijo šli. Kelko lejt ste delali do tejga mau vsevküp?*

»Vsevküp sam osemstresti lejt delala.«

• *Brž je taodišo te čas ali pomalek?*

»Če tak nazaj brodim, te brž. Dapa če tau nazaj zbrodim, ka vse se je zgodilo v taum časi, te pa vejndar nej brž. Če pa tak gledam, ka osemstresti lejt sam delala, te pa tau povejm, ka doйда.«

• *Gda ste začnili delati?*

»V židanoj fabriki sam se prijala delati, pa sam šestdvajsti lejt tam delala. Od tistac sam te vkraj ušla, gda je fabriko Taljan prejkvzejo. Potejm sam v ednoj bauti delala, gde so zelenjavo odavali. Cejlak do tistoga mau, ka sam se nej zglašila za receptorko v hotel Lipo. Srečo sam mejla, posrečilo se mi je pa so me gorzeli. Kak so odprli, od začetka mau delam v Lipi, cejlak do tejga mau, ka v penzijo dem. Sedem lejt sam delala tū. V tej tri službaj sem sprajla vküp osemstresti lejt.«

• *Če gledam tri službe, vsepovedik ste drügo delali. Nej bilau tau težko, ka ste se vsigdar nika nauvoga mogli včiti?*

»Ka sam se v srednjoj šauli včila, tau sam nūcala v židanoj fabriki. Pa tam sam se še pri deli tri leta včila, dobila sam izobrazbo za kadrovnika (munkaügyis). Gda sam pa fabriko tam njala, te sam pa v bauto ušla delat. Pa vejš, dja sam sploy rada delala tam tō. Sploy se mi je vidlo, zato ka sam tam leko nemški gučala. Zato ka je dosta Austrijcov odlo ta kipüvat.«

• *Gde ste se vi naučili nemški?*

»Gda sam s šaulami končala,

potistim tū v Varaša več tečajov bilau, gde so nemški včili. Dja sam se na te tečaje glasila, pa tak sam se te navčila nemški. Gda sam v bauto prišla delat, pa na recepciji sam iz tauga velki hasek mejla.«

• *Potejn ste prišli te v Hotel Lipo na recepcijo, pa ste se znauva mogli včiti, nej?*

»Tau je tak dje, če se ti s čim srečaš, kelko poštanjé daš njema, on telko da teba. Tau se dja vsigdar tak držala. Zato sem pa dja z lüstvom vsigdar dobro vöprišla.«

»Tak je bilau, znauva sam se mogla včiti, zato ka sam ešče tašo dja nikdar nej delala. Dapa nej samo dja, liki drügi, ka so se na recepcijo glasili, oni tō nej. Bilau je tašo, ka je težko bilau, dapa bilau tašo, ka smo se brž navčili. Najbola žmetno je vejn tau bilau, ka v hotel dosta fele lüstva pride. Eden etaši, drügi taši. Pa itak

Prva penzionistka Slovenskega doma Klara Mešič s kejpom, steroga je od kolektiva dobila za dar

istino vsigdar tisti ma, steri es pride spat. Tau je tak, ka gost vsigdar istino ma, če glij je nej vsigdar tak. Človek v tašom mesti dosta vse mora dolapožreiti. Tau je taša služba.«

• *Vi ste več nej tak mladi bili, gda ste na recepciji začnili delati. Nej se je vam vnaužalo?*

»Nej se mi je vnaužalo. Štje tak tō nej, ka gda smo začnili delati, te smo še eden tečaj mogli narediti za volo toga, ka smo pejneze menjavali. Istino, zato nej bilau vseedno, gda je

človek že skurok petdest lejt star, pa te se štje vči.«

• *Kak ste se počutili med mladimi, zato ka so kauli vas delavci vsi dosta mlajši bili?*

»Leko povejm, ka sploy dobro. Ka so z menov delali na recepciji ali v künji ali natakardje, so vse dosta mlajši bili od mene. Taša velka razlika je

bila med nami, ka bi tej vsi leko moja deca bili. Zato sam pa dja vsakšoga samo tak zvau, ka „mlajši“.

• *Tē sedem lejt, ka ste tū delali na recepciji, se je gvüšno dosta vse gaudilo. Ta bi prajli meni kakšno veselo zgodbo, ka se je z vami zgodila?*

»Gnauk so prišli nogometaši iz Grada v naš hotel spat. Bi-

delati, gnauk cinga telefon. Dja goravzemam pa eden moški pravi, ka on „šöröša“ išče. Dobro, pravim, včasin dem pa ma povejm. Dem znak, dem naprej, dapa šöröša (tovornjak, steri pir vozi) nin ne vidim. Naprej dem v restauracijo pa kölnare pitam, če je že šöröš odo. Oni me samo tak zblejdim gledajo, pa pravijo, ka samo srejšo vozijo šör. Nazaj dem na recepcijo, zdignem telefon pa pravim, ka so kölnerge prajli. Te človek se začne smejati pa pravi, ka on Dječek Lacina išče, steroga zovejo za šöröša tō, pa nej tiste, steri šör vozijo. Dja sam tau nej vejda, ka je Laci gnauksvejšta delo pri tisti firmi, stera šör vozi, pa te se je na njega zgrabilo tau ime.«

• *Vi ste vsigdar med lidami bili, vsigdar s te z lüstvom meli delo. Dapa kak sam dja vpamet vzejo, vas lüstvo rado ma, nej?*

»Tau je tak dje, če se ti s čim srečaš, kelko poštanjé daš njema, on telko da teba. Tau sem dja vsigdar tak držala. Zato se pa dja z lüstvom vsigdar dobro vöprišla.«

• *Vi ste vsigdar nad lüstvom bili, nede vam špajsko zdaj, da penzionist gratate, pa te že zveksoga doma?*

»Nej, zato ka sem dja že notraštupila v društvo slovenski penzionistov in v društvo penzionistov v Varaši tō. Če mo leko, mo vsepovedik tam, če kakšna prireditve baude. Pa če tū v kulturnem centru kakšna prireditve bau, es tō vsigdar pridem. Moj mauž je tō v penziji, tak ka če sam doma, te sam tō nej sama doma.«

• *Če bi leko meli edno željo, ka bi bila?*

»Nika drugo bi nej želejla, samo tau, naj zdravje mam. Zato ka če zdravje maš, te že vse dje. Brezi tauga ka koli maš, tistoma se več nika ne veselíš.«

Te dja vam dobro zdravje želejm pa duge vesele lejta v penziji.

K. Holec

... DO MADŽARSKE

Manjšinske radijske oddaje še naprej na vzhodnem UKV-ju

Državni zbor R Madžarske je 30. januarja 2006 sprejel novo zakon o radiu in televiziji. Omenjeni dvotretjinski zakon je parlament sprejel leta 1996. Po odredbi medijskega zakona od februarja 2006 Madžarski radio ne bi smel oddajati na frekvencah od 66,0 do 73,0 Mhz-a. Na tem t. i. vzhodnem UKV-ju so se oddajale narodnostne oddaje na Madžarskem radiu. Toda ker med RTV svetom, Madžarskim radiom in manjšinskimi državnimi samoupravami ni bil sklenjen dogovor, na katerih frekvencah naj bi se naprej oddajale manjšinske oddaje, je državni zbor sprejel novo zakon, po kateri ima pravico radio oddajati na omenjenih frekvencah do februarja leta 2007.

Izdali le 11 nacionalnih viz

V mesecu januarju je na madžarskih diplomatsko-konzularnih oddelkih v sosednjih državah zaprosilo za t. i. nacionalno vizo 44 oseb, izdali so pa 11 viz. Zanimanje je bilo sicer večje, 2377 oseb se je zanimalo za to poenostavljeno možnost za prestop meje, največ jih je bilo iz Ukrajine. Nacionalna viza se brezplačno izda državljanom Romunije, Hrvaške, Srbije in Črne gore ter Ukrajine, ki s to vizo lahko dalj časa bivajo na Madžarskem oz. lahko večkrat prestopijo mejo. Posebna viza za bivanje naj bi služila tistim zamejskim Madžarom, ki želijo na Madžarskem bivati več kot tri mesece zaradi učenja maternega jezika, sodelovanja na kulturnem področju, vzdrževanja stikov s svojimi sorodniki. Predstavnik za tisk zunanjega ministrstva je mnenja, da bo več zanimanja za nacionalno vizo po uvedbi schengenskega sistema.

Slovenski kulturni praznik v Budimpešti

Slovensko društvo v Budimpešti organizira 18. februarja v hotelu Erzsebet prireditve v počastitev slovenskega kulturnega praznika. V kulturnem programu bodo nastopili ljudski pevci z Gornjega Senika ter gledališka družina Nindrik-indrik. Obe skupini delata pod okriljem Zveze Slovencev.

STO VEJ, GDE POČIVAJO...

Naša ves je mala, okoli 380 ljudi živé v njej, pa dunok je osem mladencov moglo smrt strpati v drugoj bojni. Navekše so iz taši hiž preminauli, gde bi je najbolje trbelo, gde so najbolje falili.

Gda se je druga bojna začnila, so iz Sakalauvec dosta mladencov notrapotegnili za sodake. Samo iz naše familije je rutjivalo 5 lidi (dva brata pa trgé šaugordje). Moj tast (após) je srečo emo, ka je že oženjeni bio pa je tri mlajše emo. Pri plučaj so ma tō najšli nika, ka gda je mladi bijo, se je gnauk pri tesarskom deli trno razmrazo. Plūče so se ma zvužgale, emo je astmo. Njegvi kasnejši šaugor je te

ešče ledičen biu, zatok je nej emo takšno srečo. On je cejlak do Dona mogo titi pa v prvi redaj se biti proti Rusom. Tau se je godilo vzima 1942-43, gda je 2. vogrska armada 120 gezero sodakov zgibila. Ali so smrt strpeli v bojni ali so zmznili. Gda se je rusuška vojska prauti postavila (najveksa bitka se je začnila 12. januara 1943) pa je Hitlerovo vojsko nazaj obrnila, te so že Nemci trno slabi bili. Nejso navčeni bili

takšnoga velkoga mraza, do-stokrat je minus 40 fokov bilau. Nejso meli nej gesti, nej rednoga zimskoga gvanta. Vsiški je samo tau gleda, kak si leko svoj žitek rejši. Rejdki so bili, ka so srečo meli, ka so leko nazaj domau prišli. Dosta je bilau takšni, steri so naveke ostali v lüdskom rosagi. Iz naše vesi je na rusuškoj fronti spadnilo šest lidi. Materé so čakale svoje sine domau, žene može, deca očó... Nišče ne vej, gde so pokopani. Pa zakoj? Zato, ka je eden molar gorstano pa je tak mislo, ka de on kralüvo po cejlom svejti. Lüstvo ga je pa tak dičilo, ka če bi Baug bijo. Dapa žalostno je tau bilau, ka je jezero pa jezero takšni mladencov, moškov, mlajšov pa starcov moglo smrt strpeti, steri so nika nej krivi

bili. Tau je nej njina krivda bila, ka so se lagvoga ipa pa v lagvom mesti narodili na te svejt. Iz Sakalauvec so po imeni v Rusuškom mrlí: **Lajoš Filip** (roj. 1920), **Istvan Gal** (roj. 1922), **Jožef Gmendli** (roj. 1921), **Ferenc Grebenar** (roj. 1922), Tej so vsi ledični bili. Oženjeniva sta bila: **Ferenc Horvath** (roj. 1920), **Istvan Vajda** (roj. 1915), emo je dva deteta. Na Vogrskom sta mrla: **István Majczan** (roj. 1922), pa **Vilmoš Šömenek** (roj. 1922), emo je dve leti staro deklíčno. Dja sam tistoga ipa 4 lejta stara bila. Med tejmi nesrečnimi mladenci sam tri poznala. Fe-

renca Grebenara zatok, ka so oni tam grünt meli gde moji stariške, mejaštje smo bili. On je dostafart na tisti njivi orau, vsigdar je veseli biu, füčko je pa popejvo. Miva s starejšo sestro (6 lejti je stara bila) sva ga trno rada mela. Namé je vsigdar gorazgrabo na roké pa se je po vrknica pa pleso z menov. Z materjov pa z ednim faličnim bratom je živo. Gda je daubo papir, ka de mogo k sodakom titi, je prišo k nam slobod djemat. Žalosten je biu pa je djauko. »Nikdar več nemo tū ojdó«, je pravo. Tau ma je največja žmečava bila, ka je mater pa brata mogo odstaviti. Trno se je bojo, ka bau z njima, če se njemi kaj zgodi. Pa tak je bilau. Več nigdar nej nazaj prišo. Ženska se je sama mantrala

do stari lejti s faličnim sinaum. Vsigdar je žalostna bila, njene oči so vsigdar skunznaste bile. Z mojo materjov je trno dobra bila, ka so v Meriki vküper bilé. Dostafart je k nam prišla pa se je mojim starišom vse tapotaužila. Spadnjenoga sina je najboba rada mejla, ka je on bijo najmlajši. Kakšni tri lejti je star bijo, gda je mati nazaj prišla v stari kraj. Tri čeri so v Meriki ostale, nikdar so nej domau prišle, samo s pejnazi so mater pomagale. Ženska je dugo živala pa nosila svoj žmetni križ. Drugi, steroga vardjam, je biu Vilmoš Šömenek. Gda je prišo domau na dopust (szabadság),

je s svojim očom k nam prišo po slamo. Pomago je slamo naklajati, ka so maro meli pa njim je slama sfalila. Tau vardjam, ka je v sodačkom gvanti bijo pa je lejpi človek bijo. Njegva (h)či je zdaj 65 lejti stara. Tretji, steroga pomnim, je Istvan Majcan bijo. Njega samo tak pomnim, ka je viski ledjen bijo, kakši 190 cm je mogo meti. Se je po materi vrgo, ka je njegva mati tō takša viska ženska bila. Spadno je na

Vogrskom pri Székesfehérvári, gda je vojska že nazaj maširala. Od daumi kakšni 200 kilometrov je mogo smrt strpeti. V lüdskom rosagi je srečno skauz prišo, tū ga je pa čakala smrt pa ga je pokosila. Telko skunz, kak je njegva mati za njega točila... Vsiška bojna je strašna. Strašna za tiste, steri v bojni ostanejo, strašna za tiste, steri doma ostanejo. Zato se živoči moramo spominati od tej prevnaugi lidi, steri so s svojo krvjavu polejvali zemlo, steri so mogli vse odstaviti, ka njim je lübleno bilau, pa so mogli v mladi lejti s svejta oditi. Moramo prositi Boga, naj nas obrani od takši velki strahot, bolečin pa nevol. Naj naši mlajši, vnuki pa pravnuke živijo v miri. Nigdar več bojno!

Éma Sukič

KNJIGE

Če tau rejč čujemo, nam včasim napamet pride, ka knjige nosijo znanje, iz knjig se dosta leko navčimo, s knjigami si dosta lepi, depa slabi spominov tū spravimo. Knjige so – leko povejmo – življenje. Ka na gnes na svejti kelko knjig geste, bi spoj žmetno bilau vküp prešteti. Ranč tak, kak tau tū, kelko fele knjig geste.

Če v zgodovini nazaj demo samo par stau lejti, pridemo do krala Matjaša, steri je v 15. stoletji dau pisati hirešnje Corvine. Njegve Corvine so z rokami pisali, nej je bilau tiskarne (nyomda), depa v budimskoj palači so njegve knjige slüžile renesansni kulturi.

Zakoj sam tak daleč nazaj üšla? Zatok, ka je ta kultura dostim nej dosegliva bila. Pausno lüstvo je moglo delati, nej pa knjige šteti. Pa te mi je zdaj napamet prišla edna smejšna, po mojem pa spoj žalostna, zgodbica od naši lüdi. Ranč 100 lejti nej trbej nazaj pogledniti, pa leko ugotovimo, ka buma srmak je srmak ostano. Njema so nej talali znanstvo, spoj dosta lüdi je bilau, ka je nej pisati pa nej šteti nej znalo.

Zgodilo se je pa prej v ednoj našoj cerkvi. Edna ženska sedi v cerkvi, pa gda se meša začne, neprej vzeme s förtöka žepke molitvene knjige. Pri njej sedi edna druga ženska pa tak malo ta pogledne, gda je ženska knjige gor oprla, pa se tak držala, ka prej ona od tistec šte, Boga moli. Na, ta druga vidi, ka ženska molitvene knjige naaupek drži. Te go bucna, pa ji pravi, naj knjige oberne, vej je pa naaupek drži. Ženska pa zdaj etak nazaj šuktniva: No, samo naj domau pridem, mlajši dobijo od mene. Nej so mi je pa obrnau!

Po tisti časaj, gda je ženska ešče nej vejdl šteti, so prišli časi, gda se je zatok vsakši leko včijo, če drugo nej, šteti pa pisati so se navčili lüdje. Pa te so nistarni gor prišli, ka gestejo različne knjige, lejpi romani, strokovne knjige, zgodovinske knjige pa tak tadala. Pa koga ka je brigalo, si je spravlo nistrne knjige, pa je što, tak ka je nej mogo doj djati. Nigdar ne pozabim, gda sam eške mala šaularka bila, moj brat je pa odo v gimnazijo v Varaš, je vsigdar domau noso lejpe knjige. Ge sam je napona vkraj prosila pa po večeraj sam štejla. Štejla bi, če bi zavolé bilau petrolina, ka te eške elektrike nej bilau. Etak smo pa kradnili čaj za tau, da bi leko šteli. Sledkar so pa v skurok v vsakšo ves vozili knjige, malo knjižnico so napravili, gde si je človek leko posauda knjige. Pa te smo mi tam stali tak na red, kak gda smo v tisti žmetni lejti po krüj odli pa na red stali.

Nistrne generacije smo se od toga nej doj navčile. Prilik za tau gnesden, ka leko štemo, milijon mamó. Po vasnicaj že tū dobre knjižnice gestejo, knjižničari v njij delajo, knjige v centralni knjižnici menjavajo, si leko vse dosta prbereš.

Depa tau je vse zaman. Gnesden mladina več ne šte. Če njim v šauli gor dajo kakšno knjigo ta prešteti, so tak čemerni, ka je tau nej za povedati. Televizija, kino, internet pomeni gnes našim mladim kulturo. Vej je pa tau nej vse na kvar, največ je rejsan velka vejdnost. Samo gledajmo internet, gde s cejloga sveta leko dobimo informacije, ali telefon, ka leko si gučimo z lüdami z vsakšoga kontinenta. Edno je pa zatok velka zgüba. Mladi nemo več lejtpoga doživetja, ka leko čütiš, gda eden roman taprešteš, steri ti düševno bogastvo ponüja. Pa te se človek etak dosta vči, od toga ovak gleda na svejt, na vsakdanešnje težave, nevole, beteg ali pa ranč veselje.

Sploj bi lepau bilau, če bi v hišaj, gde zatok eške najdemo police, gde so različne knjige gor naklajena, deca tuj pa tam doj gemala, da bi v knjižnicaj več mladi lüdi vidli. Če bi več šteli, bi se vejndrik rejsan navčili šteti. Če je pred 100 lejti dosta taši lidi bilau, steri so nej meli priliko, ka bi se navčili šteti pa pisati (analfabeti), na gnes dosti taši mlajšov pa mladi mamó, steri poznajo liture, znajo pisati pa šteti tō, dapa samo na pau razmejo, pa ne vejo tapovedati, ka štejo (na pau analfabeti). Pri tom bi leko pomagalo, če bi knjige pa štenjé nazaj dobile svojo poštenjé.

Irena Barber

OTROŠKI

Miki Roš

IZ MOJOGA DNEVNIKA

Ime mi je Janina. Kelko sam stara, vam ne ovadim, ka se takšo deklin ne spitalve. Leko pa vam povejm, ka eške ojdim v šoulo. Dnevnik sam začala pisati zato, naj ne pozabim, ka se mi je zgodilo v dnevaj mojoga življenja.

Na, vej človek ne mora samo tak tapozabiti, ka se njemi je zgodilo. Dapa nigdar se ne vej. Dnevi mojoga življenja so se začali pisati, pa je zato tou moj dnevnik, ka se v njem piše od moji dnevaj.

VEJ PA JE TOU NEJ MOGOUČE,
SAM SI PRAJLA GNES

Dragi moj Dnevnik, vej pa je tou nej mogouče, sam si prajla gnes že najbole rano. Mimo dveri moje sobe je eške skur v kmici šla moja sestra Zana. V rokej je držala mobilitel. Tou sam vejdlja zatok, ka se je zgučavala. Zgučavala pa se je s svojim novim lübinom. Etak se je zgučavala pa si zdijavala.

- Ne boj čemerem, ka te že zovem, - je naraji vlejkla kak mačka na toploj peči. - Veeeeej, nejsam mogla spati, ka sam samo na teeeeeebeeeeee brodilaaaaa, - se je cedila kak friški med.

Že sam si brodila, ka je zgotouvila, ka mo leko tadale spala. Dapa nej je bilou tak.

- Vejn takše vsikšoj gučiš, nej samo meni, - se je redla noura, kak njemi ne vörvle. - Reejeejsaaaaaan, samo mene maš raaaaad?- je že skur spejvala.

Vejn bi eške dugo küšüvala tisti njeni mobilitel, če bi se nej oba z bratom, vsikši iz svoje sobe, zdrila na njau:

- Bou že gnouk tiüma!!!

Na, po tistom je eške šuktivala kakše tri minute pa odišla nazaj v svojo sobo. Dragi moj Dnevnik, lübezen je rejsan smeja vrejdnó čütenje. Vej pa bi leko s tistim njenim gučala v svojoj sobi. Dapa una nej! Šeta se kouli po cejlom rami, samo naj jo čüjemo. Vej pa jo nej trbej čüti. Vsikši z malo bole oprejtimi očami pa vüjami brž vpamet vzeme, kak je z njou.

Dapa una šké, naj cejli svejt zvej pa vej, kak je srečno zalüblena. Vejš, dragi moj Dnevnik, gvüšna sam bila, ka je šokov

za gnes zavole. Dapa den se je eške kuman začno.

V šouli je bilou kak najbole normalno. Podje so zabiti kak vsigdar, deklina pa se vömečejo, kak so najbole lejpe pa čedne. Če povejm po istini, sva najbole normalnivi ge pa moja padaški-nja Bobica. Pa doma pri obedu je tó bilou vse vküper vcejlak normalno, dokeč je nej prišla domou zalüblena Zana. Boug moj, kak je vövidla! Kak bi se njoj v lase smeje srake. Kak bi njoj Perün živo v očaj. Kak bi njoj čobe raznok potegno najbole krepek prpeu. Kak bi ... Kak bi tou sploj več nej bila tista Zana, kak smo jo poznali eške zazrankoma. Najprva sam si brodila, ka je v njeni srednjoj šouli nika nej bilou vred. Dapa una se preveč dobro vči, ka bi bilou kaj takš-noga. Pa mi je na pamet stanilo, ka pa če je venej vijer. Dapa edne sape je nej bilou v vejkej brezi listja. Te sam si brodila, ka je sploj nej lačna. Neje zejla obeda, zato sam tak brodila. Naša Zana je prebrana, dapa preveč rada gej. Poglednila sam brata Andina, ka si un brodi.

- Kak vövidi, je lübezen naše Zane odišla tak brž, kak se je naselila v njou, - si je samo zdeno pa tadale raznok rezo velki falat mesa.

Ta sam njala gesti pa odišla do njene sobe. Škela sam se malo pogučati z njou. Naj de njoj ležej. Vej sva pa sestri, nej!? Skouzi dveri sam jo pitala, če se šké zgučavati.

- Mer mi njaj, - je djoukala. - Ti si eške preveč mala, ka bi tou vse leko razmejla. Idi vkraj! - je eške bole začala troubiti.

Če bi moja velka sestra vejdlja, kak sam ge opodla s svojo lübeznijo, bi nej takše gučala.

Nika sam njoj škela eške prajti, pa sam raj odišla tadale gejst. Naš ata je rejsan dober obed sküjo. Kak naj mami vöovadim, ka je vred, ka je ata brezi slüžbe ostanó. Zdaj je več doma gé, küja pa boukše od naše mame.

Den pa se je eške nej zgotouvo. Nin kouli ousme večer je Zana znouva odlá po rami z mobiltem na vüji. Zgučavala se je s svojo padaškinjo Žužolino. Sikala je kak kakša kača.

- Vejš ka, naj grun vdari v vsikšoga moškoga. Un de meni gučo, kak si samo na mene brodi, pred šoulo pa se je zgučavo s tisto kozo Mimi, ka eške vörvle kak Miklauž kouli odi.

Tü je gratala tiüča, vejn njoj je Žužolina kaj tumačila.

- Ne guči ti meni, ka je tou biu samo padaški guč! Poznam ge takše guče. Vidla sam, kak ga je gledala, pa kak je un gledó njou. Če mene ma rad, nema un kaj gledati druge ženske!!!

S tejm je zgotouvila, odišla nazaj v sobo in tadale vlejkla šmrkle po nousi gor pa doj. Dragi moj Dnevnik, že sam škela zgotouvit pisanje od gnešnjoga nenormalnoga dneva. Ne moram eške zgotouvit. Zana ojdí gor pa doj po rami pa prede kak mlada mačka. Kak vövidi, je znouva zalüblena. Dapa nej v tistoga od gnes zazrankoma, liki je tou vcejlak drugi pojep. Čüjem, ka ga zove za Bojana. Tisti, v steroga je bila zalüblena eške pred dvanaajstimi vörami, se je zvau Žiga. Boug moj, samo naj se té zranja pred šoulo nede zgučavo s kakšno Mimi ali kak de se že zvala...

Pripovejsti iz Muzeja

Murska Sobota

Žitek kouli peči

KOTIČEK

Ge ne vej, kak je bilou živeti v rami, steri je emo krüšno peč. Dapa gvüšno geste eške dosta lidi, ka tou eške pomnijo. Pa gestejo v krajini med dvema vodama, med Muro pa Rabo, takšni tó, ka je eške gnesden segrejavle krüšna peč. Pa ka gejo žmani krüj, spečeni v takšnoj peči. Dapa za takše, kak sam ge, pa za vse druge, ka so kaj takšnoga nej sprobali pa nedo nigdar sprobali, so v Muzeji Murska Sobota napravili takšno sobo. V njoj sedi dejdek, na peči se segrejavle njegov vnuk. Pa gda človek pride v muzej in stoupi pred tou sobo, se začüje dejdekov glas. Svojomi pojbiči pripovedavle, kak je inda bilou pa vse takše. Pravijo, ka smo se lidge inda več zgučavali, ka

smo več časa meli edni za druge. Gnesden so pri tisti rejdkí krüšni pečaj, namesto takšni dejdekov s pripovedkami v lampaj, tapostavljeni teveni ali pa računalniki. Zato nam muzej tó pripovedavle, kak se je inda živelo pri krüšnoj peči.

Miki

Skupaj smo se igrali

Zveza Slovencev na Madžarskem je organizirala kulturni program za porabske vrtce. Tudi Dolnji Senik je dobil vabilo, ki smo ga z veseljem sprejeli. 31. januarja se je dvorana v Slovenski vesi napolnila s porabskimi malčki iz vrtcev Sakalovci, Monošter, Slovenska ves in Dolnji Senik. Nenazadnje z vrstniki iz Murske Sobote, ki so pripravili čudoviti program za nas. Gledališka skupina nam je zaigrala zanimivo pravljico. Potem je pevski zborček zapel lepe pesmice.

Naši otroci so je »z ustami in z očami« gledali in poslušali. V drugem delu programa se je začelo skupno rajanje.

Zelo mi je bilo toplo pri srcu, ko so soboški otroci začeli peti: Abrahama sedem sinov... Naši otroci so z njimi vred peli in se igrali. Potem so začeli Lepo belo lilijo... To smo tudi mi poznali. Menim, da so se dobro počutili skupaj naši malčki in malčki iz Slovenije.

Čas je hitro minil in smo se morali vrniti v svoje vrtce. V imenu doljnjeseniških malčkov se zahvalim organizatorjem za lepo doživetje.

Marija Čato
varuška

KAUT

MLAŠEČI

RTV SLO **Petek, 10.02.2006, I. SPORED TVS**
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 OTROŠKI PROGRAM, 10.15 RESNIČNA RESNIČNOST, 10.45 Z VAMI, 11.35 POGLED NA ... JOŽEF TOMINC, 11.45 FOTOGRAFIJA NA SLOVENSKEM, DOK. SER., 12.25 OSMI DAN, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 OBZORJA DUHA, 13.45 DUHOVNI UTRIP, 14.00 PORTRETI PREŠERNOVIH NAGRAJENCEV, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 PALČEK DAVID, RIS. NAN., 16.05 RISANKA, 16.10 IZ POPOTNE TORBE: STROJ, 16.30 ŽIVALSKI VRT IZ ŠKATLICE, ŠKOTS. NAD., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 PROUČEVALCI VULKANOV, AVST. DOK. SER., 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.40 MEDVEDEK UHEČ, RIS., 18.45 ZAKAJ?, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, 21.20 TURISTIKA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 POLNOČNI KLUB

Petek, 10.02.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 15.40 ZNANSTVENA FANTASTIKA, BELG. FILM, 17.15 ŠTAFETA MLADOSTI, 18.00 ZDAJ!, 18.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.55 CERVANTES, ŠPANS. NAD., 19.55 TORINO: OTVORITEV ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGER 2006, 23.00 POZDRAVI IZ KAŠMIRJA, NEMŠKI FILM, 0.30 HEROJ, HONGK.-KITAJSKI FILM

RTV SLO **Sobota, 11.02.2006, I. SPORED TVS**
6.20 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 8.40 GUSARSKI OTOKI, FRANC. NAN., 9.35 ELINA, ŠVEDS.-FINSKI FILM, 10.50 POLNOČNI KLUB, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 PRVI IN DRUGI, 13.40 SLOVENC V ITALIJI, 14.10 DOKTOR MARTIN, ANG. NAD., 15.05 KRVNA PRISEGA, NORV. FILM, 16.25 ALPE-DONAVA-JADRAN, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.25 SOŽITJA, 18.40 PRIHAJA NODI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA, 20.40 HRI-BAR, 22.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 22.30 TELESA, ANG. NAD., 23.30 VOZIČEK, ŠPANSKI FILM, 0.55 DNEVNIK, VREME, ŠPORT

Sobota, 11.02.2006, II. SPORED

6.30 INFOKANAL, 7.35 SKOZI ČAS, 7.50 ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE 2006, 23.00 IL DIVO, GLASBENI DOK., 0.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV

RTV SLO **Nevelja, 12.02.2006, I. SPORED TVS**
7.30 ŽIV ZAV, 10.00 TIMOVA ZGODBA, ŠVEDS. NAD., 10.25 ZAPISKI S POTAPLJANJA, FRANC. DOK. SER. 10.50 PRISLUH-NIMO TIŠINI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, 14.30 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 14.35 PET MINUT SLAVE, 14.50 BOLJŠI PROGRAM, 14.55 NEDELJSKO OKO, 15.05 DRUGO MNENJE, 15.10 ČLOVEŠKI FAKTOR, 15.15 GLASBENI DVOBOJ, 15.40 ŽIVE LEGENDE, 15.45 KUHALNICA, 15.50 AVDICIJA 2025, 16.00 NOREC NA LINJI, 16.10 ŠPORT IN ČAS, 16.20 ŠPORTNE NOVICE, 16.25 ANGLEŠKA NOGOMETNA LIGA, 16.30 ODPRTO, 16.40 LORELLA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA - VIKEND PAKET, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 KRAVICA KATKA, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 KAJMAK IN MARCELADA, SLOV. FILM, 21.35 VEČERNI GOST: MARJAN GORUP, 22.30 POROČILA, ŠPORT, VREME, 22.55 ZASEBNO ŽIVLJENJE UMETNINE: VELIKI VAL, ANG. DOK. SER., 23.45 MOZARTINA SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA

Nevelja, 12.02.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 8.30 SKOZI ČAS, 8.45 ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE 2006, 22.10 JARA GOSPODA, SLOV. FILM, 23.55 DNEVNIK ZAMEJSKE TV

RTV SLO **Ponedeljek, 13.02.2006, I. SPORED TVS**
6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.00 ŽIVALSKI VRT IZ ŠKATLICE, ŠKOTS. NAD., 10.25 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 14.30 TURISTIKA, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.40 GUMBEC IN RJAVEČEK - MEDENA DRUŠČINA, RISANI FILM, 16.00 RADOVEDNI TAČEK: PALČEK, 16.15 RISANKA, 16.30 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO: ČRKE, 16.40 BISERGORA, LUTK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.40 POGLED NA ... CERKEV SV. MIHAELA, 17.50 FOTOGRAFIJA NA SLOVENSKEM, DOK. SER., 18.30 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 LOKOMOTIVČEK TOMAŽ IN PRIJATELJI, RIS., 18.45 PINGU, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 IZZIV, 20.30 PISAVE, 21.00 DOKTOR MARTIN, ANG. NAD., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 DEDIŠČINA EVROPE: SARTRE O SEBI, FRANC. NAD., 0.35 POGLED NA ... CERKEV SV. MIHAELA 1.25 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PONOVITEV

Ponedeljek, 13.02.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 8.55 ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE - TORINO 2006, 12.00 BIATLON: 15 KM (Ž), 20.00 PRIOSTRITEV NA ZOI, 21.00 UMETNOSTNO DRSANJE, 23.15 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 0.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.10 INFOKANAL

RTV SLO **Torek, 14.02.2006, I. SPORED TVS**
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 SOŽITJA, 11.40 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 HRI-BAR, 14.20 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 SVET PETRA ZAJCA IN PRIJATELJEV, RIS. NAN., 16.05 MUNKIJI, RIS., 16.15 JEZUS IN JOSEFINE, DANS. OTR. NAD., 16.35 KNJIGA MENE BRIGA - 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 KRATKA ZGODOVINA SLOVENSKEGA JEZIKA, 18.05 MODRO, 18.40 SIMON V DEŽELI RISB S KREDO, RIS., 18.45 PAVLE, RDEČI LISJAK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 POD ŽAROMETOM, 21.00 FILM PRED OLTARJEM, DOKUMENTAREC MESECA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 FRANCO IN FILMSKI TEDNIKI, ŠPANS. DOK. ODD. 23.45 KRATKA ZGODOVINA SLOVENSKEGA JEZIKA, 0.15 MODRO, 0.50 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT

Torek, 14.02.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 8.45 ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE - TORINO 2006, 10.00 SMUČARSKI TEK, 12.00 ALPSKO SMUČANJE, 13.30 BIATLON, 17.00 ALPSKO SMUČANJE, 20.45 PRIOSTRITEV NA ZOI, 21.00 UMETNOSTNO DRSANJE, 23.15 SLOVENSKA FILMSKA FABULA: TRI ZGODBE, SLOVENSKI FILM, 1.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.20 INFOKANAL

RTV SLO **Sreda, 15.02.2006, I. SPORED TVS**
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.35 KNJIGA MENE BRIGA -, 10.55 PROUČEVALCI VULKANOV, AVST. DOK. SER., 11.50 MEDNARODNI VEČER ŠANSONOV, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO, 13.35 LJUDJE IN ZEMLJA, 14.25 ZAPISKI S POTAPLJANJA, FRANC. DOK. SER., 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 FRAČJI DOL, LUTK. NAN., 16.05 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 Z VAMI, 18.30 ŽREBANJE ASTRA IN LOTA, 18.40 PIKIJAVE GLASBENE DOGODIVŠČINE, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 MOJ LJUBOSUMNI BRIVEC, NORV. FILM, 21.15 KRATKI FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 KRITERIJ KRŠČANSKE UMETNOSTI, 0.10Z VAMI, 1.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.00 INFOKANAL

Sreda, 15.02.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 9.20 ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE - TORINO 2006, 10.00 SMUČARSKI TEK, 10.30 NORDIJSKA KOMBINACIJA, 12.00 ALPSKO SMUČANJE, 15.00 NORDIJSKA KOMBINACIJA, 17.30 AKROBATSKO SMUČANJE, 20.00 PRIOSTRITEV NA ZOI, 21.00 HOKEJ NA LEDU, 23.20 SAMORASTNIKI, SLOVENSKI FILM, 0.45 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.10 INFOKANAL

RTV SLO **Četrtek, 16.02.2006, I. SPORED TVS**
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.15 POD ŽAROMETOM, 11.15 IZZIVI, 11.40 KRITERIJ KRŠČANSKE UMETNOSTI, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 VEČERNI GOST: MARJAN GORUP, 14.20 PISAVE, 14.45 ODPETI PESNIKI, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 TRACEY MCBEAN, RIS. NAN., 16.00 RISANKA, 16.15 MOJI MEDVEDKI, KRATKI DOK. FILM, 16.30 SURIKATE, ANG. DOK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 JASNO IN GLASNO, KONT. ODD., 18.20 DUHOVNI UTRIP, 18.40 MERLIN, ČUDEŽNI KUŽA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 PRVI IN DRUGI, 21.20 OSMI DAN, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 KNJIGA MENE BRIGA -, 23.10 GLASBENI VEČER - MOZARTOVO LETO, 0.45 JASNO IN GLASNO, KONT. ODD., 1.35 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.35 INFOKANAL

Četrtek, 16.02.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 8.45 ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE - TORINO 2006, 10.00 SMUČARSKI TEK, 12.00 BIATLON, 14.00 DESKANJE NA SNegu, 16.00 HOKEJ NA LEDU, 20.00 PRIOSTRITEV NA ZOI, 21.00 UMETNOSTNO DRSANJE, 23.25 SPREMLJEVALEC, ČEŠKA DRAMA, 0.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.15 INFOKANAL

Iz naše pošte

Drago lüstvo!

Dá se vam na znanje: volitve do aprila 9., drugo paut pa 23. Začno se je vrajži ples. Te edni si mlatijo prsi z rdečim klinčecom pa kričijo: naredli smo (vidimo). Pomarančlinge kričijo: tau je laž. Mi starcom nebesa napravimo, davke (adó) zmenšamo, mladim delo damo (za Baug plati). Če maš državne dugé po cejlom svejti, té ne moreš nebesa obečati in napraviti (lačno kozo dogiti). Pred vüzemskimi svetkami pa po svetkaj mo od obedvej strani teuko trpeli kak Baug na križi. Tau smo dobili cü k vüzemskomi agnje-ci. V cerkev se seli politika, mesto toga, ka bi Boga molili. (Vüpajmo se, ka lüstvo nedo na ulice zvali.) V tistoj minuti, da njim žameten stolec pod riti dejemo, se z nami več vrag nede spravlo. Njina najveksa naloga baude, kelko do plače meli, stare voditele dojminiti, mesto redti za žlato in „paj-daše“. Mi pa leko skaus prste gledamo (znauvič).

Tau si müva raztalava, drüгим ne dava

Po mojem bi mogle biti volitve prvo nedelo v septembri. Zatok, ka juliuša in augustuša je vročina, pa lüstvo letuje (nyaral). Pavri žetvo delajo, šaule so zaprejte. Nemajo cajta v kulturni domovaj, športni dvoranaj sedeti pa obečanja poslušati. Drago lüstvo, vi zato fejest pazite, poslušajte, vse zatok ne vörjite! Glasovanje je dužnost, poslušajte na srcé, a tüdi glavo nücajte!

Franček

Berite Porabje tudi na spletni strani

www.p-inf.si

Porabje

**ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk: EUROTRADE PRINT d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 5.200 SIT ali 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.
Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB